

2026

(May/June)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC4C

(Political Processes in India)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following as directed :

- (a) ভাৰতবৰ্ষত দলত্যাগ বিৰোধী আইন কেতিয়া গৃহীত হৈছিল ?

When was the anti-defection law passed in India?

- (b) বহুদলীয় সন্মিলিত চৰকাৰৰ এটা গুণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one merit of multiparty coalition government.

- (c) বাৰ্জীৱ-লংগোৱাল চুক্তি _____ চনত সম্পাদিত হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Rajiv-Longowal Accord was signed in the year ____.

(Fill in the blank)

- (d) ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজ্য পুনৰ্গঠন আয়োগৰ মুখ্য উদ্দেশ্য কি আছিল ?

What was the main objective of States Reorganization Commission of India?

- (e) মণ্ডল আয়োগৰ যি কোনো এটা ধাৰা উল্লেখ কৰা।

Mention any one provision of Mandal Commission.

- (f) ভাৰতবৰ্ষ হৈছে এক কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ/উন্নত ৰাষ্ট্ৰ/সাম্যবাদী ৰাষ্ট্ৰ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

India is a Welfare State/Developed State/Communist State.

(Choose the correct answer)

2. তলত দিয়াসমূহৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্রতিটো ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) : $3 \times 3 = 9$

Write short notes on the following (within 100 words each):

- (a) কংগ্ৰেছ ব্যৱস্থাৰ পতনৰ মূল কাৰণসমূহ

Causes of the decline of the Congress system

- (b) উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত স্বায়ত্তশাসনৰ বাবে কৰা দাবী

Demand for Autonomy in North-Eastern Region

- (c) ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ ওপৰত বিশ্বায়নৰ ঋণাত্মক প্ৰভাৱসমূহ

Negative impacts of globalization on Indian State

3. স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতবৰ্ষৰ উন্নয়নত ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছ দলৰ ভূমিকাৰ এক সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা। 9

Critically discuss the role of the Indian National Congress Party in the development of post-Independent India.

নাইবা / Or

ভাৰতৰ দলীয় ব্যৱস্থাত সন্মিলিত ৰাজনীতিৰ উত্থানৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

Write a note on the emergence of coalition politics in Indian party system.

4. “এজন ভাল নেতা—ভাল সংগঠক।” ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়াত এই কথাশাৰীৰ যথার্থতা উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে বিশ্লেষণ কৰা। 9

“A good leader—good mobilizer.” Analyze the statement with suitable example in the context of the political process in India.

নাইবা / Or

সাম্প্ৰতিক কালত ভাৰতবৰ্ষত ভোটদাতাৰ আচৰণ নিৰ্ধাৰণৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the important factors to determine the voting behaviour in India in the contemporary period.

5. “আঞ্চলিকতাবাদ হৈছে ভাৰতৰ ঐক্য আৰু সংহতিৰ প্ৰতিবন্ধকস্বৰূপ।” উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে কথাষাৰ বিশ্লেষণ কৰা। 9

“Regionalism is an obstacle to unity and integrity of India.” Analyze the statement with suitable example.

নাইবা / Or

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলনৰ বাবে দায়ী কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the causes responsible for the secessionist movements in the North-Eastern Region.

6. ভাৰতৰ ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদৰ বৈশিষ্ট্য আৰু সংবিধানত অন্তৰ্ভুক্ত ধাৰাসমূহ আলোচনা কৰা। 5+4=9

Discuss the characteristics and constitutional provisions of Indian secularism.

নাইবা / Or

সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ কি? ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাত সংখ্যালঘু সাম্প্ৰদায়িকতাবাদৰ প্ৰভাৱসমূহ আলোচনা কৰা। 2+7=9

What is communalism? Discuss the impacts of minority communalism in Indian political system.

7. ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ পৰিৱৰ্তিত প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে বিস্তাৰিত আলোচনা কৰা। 9
Discuss elaborately the changing nature of Indian State.

নাইবা / Or

ভাৰতবৰ্ষ এখন কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ হয়নে? সংবিধানত অন্তৰ্ভুক্ত ধাৰাসমূহৰ সহায়ত এই কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Is India a welfare State? Explain the statement with the help of constitutional provisions.
